

★ Alfabet

Alfabet to wszystkie litery, których używamy do zapisywania słów. W języku polskim jest ich 32.

Litery to symbole, które widzimy – „A”, „B”, „C” to po prostu znaczki na papierze.

Przykład:

A, Ą, B, C, Ć, D, E, Ę, F, G, H, I, J, K, L, Ł, M, N, Ń, O, Ó, P, R, S, Ś, T, U, W, Y, Z, Ź, Ż

★ Głoski

Głoski to to, co **słyszemy**, kiedy mówimy.

Litera to znak, a głoska to dźwięk. Czasem jedna litera oznacza jedną głoskę, a czasem dwie litery tworzą jedną głoskę (jak *sz*, *cz*).

Przykład:

W słowie **kot** widzimy trzy litery: k–o–t, i słyszemy trzy głoski: **k–o–t**.

★ Samogłoski

Samogłoski to głoski, które można przeciągać jak śpiew: *aaa*, *eee*, *ooo*.

Ustami niczego nie blokujemy – powietrze płynie prosto, a dźwięk brzmi miękko.

W polskim mamy samogłoski: **a, e, i, o, u, y, ą, ę**.

Przykład:

W słowie **oko** są **dwie** samogłoski: *o* oraz *o*. Nic nie stoi im na drodze, można je przeciągnąć jak gumę.

★ Spółgłoski

Spółgłoski to głoski, których nie można śpiewać w nieskończoność. Usta coś zatrzymują, dotykają, zamykają.

Od spółgłosek nie zaczniemy piosenki tak łatwo jak od *aaaa*.

Przykład:

W słowie **dom** spółgłoski to **d** i **m**. Gdy spróbujesz przeciągać „d”, szybko zabraknie ci dźwięku.

★ Przykład 1: Litera czy głoska?

Przykład:

Słowo: **ryba**

– Ile liter? **4** (r–y–b–a)

– Ile głosek? **4** (r–y–b–a)

Dlaczego?

Każda litera w tym słowie oznacza dokładnie jeden dźwięk. Nic się nie łączy, nic nie udaje czegoś innego.

★ Przykład 2: Znajdź samogłoskę w słowie

Przykład:

Słowo: **las**

Samogłoska: **a**

Dlaczego?

Samogłoski to śpiewne dźwięki. W „las” tylko **a** można przeciągnąć: *laaaas*. „L” i „s” szybko się kończą.

★ **Przykład 3: Znajdź spółgłoski**

Przykład:

Słowo: **pies**

Spółgłoski: **p, s**

Samogłoski: **i, e**

Dlaczego?

Spółgłoski nie dają się śpiewać długo. „P” i „s” to krótkie dźwięki. „I” i „e” da się przeciągnąć, więc są samogłoskami.

★ **Przykład 4: Jedna litera, dwie litery czy więcej?**

Przykład:

Głoska **sz**

Zapisujemy ją **dwoma literami**, ale słyszymy **jeden dźwięk**.

Dlaczego?

To jak duet, który gra tak równo, że brzmi jak jedna osoba.

★ **Przykład 5: Podziel słowo na głoski**

Przykład:

Słowo: **mama**

Głoski: **m-a-m-a**

Dlaczego?

Każda litera oznacza tu jeden dźwięk. Wymów je powoli, a usłyszysz cztery osobne „plum” dźwiękowe.

★ Ćwiczenie 1

Policz litery w słowie „sowa”.

★ Ćwiczenie 2

Policz głoski w słowie „koty”.

★ Ćwiczenie 3

Zaznacz wszystkie **samogłoski** w słowie „pudełko”.

★ Ćwiczenie 4

Zaznacz wszystkie **spółgłoski** w słowie „zamek”.

★ Ćwiczenie 5

Podziel słowo „książka” na głoski.
(Przepisz słowo i wpisz obok dźwięki, które słyszysz.)

★ Ćwiczenie 6

Wskaż, która głoska jest **na początku** słowa „ślimak”.

★ Ćwiczenie 7

Wskaż, która głoska jest **na końcu** słowa „most”.

★ Ćwiczenie 8

Napisz trzy własne słowa, które zaczynają się samogłoską.

★ Ćwiczenie 9

Napisz trzy własne słowa, które zaczynają się spółgłoską.

★ Ćwiczenie 10

W słowie „leśny” zaznacz literę, która **nie** oznacza jednej głoski, tylko jest częścią zapisu głoski zmiękczonej.

★ Karta odpowiedzi

1. „sowa”

Litery: 4 (s–o–w–a)

2. „koty”

Głoski: 4 (k–o–t–y)

3. „pudełko”

Samogłoski: u, e, o

4. „zamek”

Spółgłoski: z, m, k

5. „książka”

Głoski: k–ś–o–ń–ż–k–a

(W słowie pojawiają się głoski zmiękczone, dlatego liter jest więcej niż „czystych” dźwięków.)

6. „ślimak”

Pierwsza głoska: ś

7. „most”

Ostatnia głoska: t

8. Trzy słowa zaczynające się samogłoską

Przykładowe poprawne: **oko, ulica, aparat** (Dowolne inne też są dobre.)

9. Trzy słowa zaczynające się spółgłoską

Przykładowe poprawne: **las, kubek, miś** (Każde inne poprawne słowo też działa.)

10. „leśny”

Litera zapisu zmiękczenia: ś

(Oznacza głoskę zmiękczoną, więc litera nie odpowiada „twardemu” s.)

